

Etten, 28 februari 2016

Raad van State, Afdeling Bestuursrecht
t.a.v. de heren Th. C. van Sloten en N.S.J. Koeman en mevrouw J.C. Kranenburg

Edelachtbare mevrouw, mijne heren,

Uw uitspraak in de zaak Doetinchem-Wesel 380, nummer 201504697/1/R6 van woensdag 24 februari jl. was voor ons een fikse teleurstelling. Omdat wij het belangrijk vinden dat u weet waarom wij dit gevoel hebben, schrijven wij u wat ons dwars zit. Uw uitspraak is definitief, dat was van tevoren bekend, maar uw verklaringen hebben ons in een flink aantal gevallen verbaasd en leiden, helaas, tot boosheid, onbegrip en onmacht.

Wederom blijkt dat veel mensen gelijk kregen die wij de afgelopen maanden spraken en die verklaarden dat onze inzet zinloos was. Men zei: "Het is een overheidsplan, daar doe je niets tegen". Dat vonden wij een onacceptabele houding, reden waarom wij u wel op ontwikkelingen en mogelijkheden wezen in meerdere brieven en ons beroep. Wij begrijpen in deze periode steeds meer waarom zoveel mensen in ons land geen vertrouwen in politiek en leiding van ons land hebben en zich dreigen af te keren van het nemen van verantwoordelijkheid, terwijl nu, misschien meer dan ooit, het in de maatschappij aankomt op persoonlijke keuzes, onder meer in energiezaken. Vandaag was het woord aan de energiegroep van het Friese dorp Pingjum. In Friesland zijn windmolens, zacht gezegd, niet geliefd en daarom was het prachtig dat de energiegroep toch de bevolking achter het plan kreeg één of twee windmolens te bouwen in en ten behoeve van het dorp. Voor het tot uitvoering kon komen haalde de provincie een streep door het plan: om aan de provinciale verplichting te voldoen mochten in de provincie geen windmolens komen, die moesten maar op zee.

Zo worden persoonlijke keuzes en bewustwording moeilijker gemaakt. Dat gebeurt ook door het weer versterken van de macht van de grote energieleveranciers via de lijn Doetinchem-Wesel 380. U moet ook inzien dat de overheid beleid zou behoren te ontwikkelen dat projecten van hernieuwbare energie stimuleert en faciliteert die juist de burger richting duurzamer energiegebruik en medeverantwoordelijkheid kan brengen. Daarvan is geen sprake. Hieronder willen we ook nog eens aangeven waarom de lijn overbodig is, een conclusie die u nergens ontkent.

Wij verzoeken u beleefd, ondanks het definitieve van uw uitspraak, inhoudelijk op onderstaande punten te reageren.

1. Op 17 februari is het inpassingsplan voor het Duitse deel gepubliceerd. In de loop van maart dit jaar kunnen burgers en anderen eventuele bezwaren indienen. Daarna is een periode vastgelegd om procedureel bezwaren te behandelen en daarover een uitspraak te doen. Dit houdt in dat pas in de loop van dit jaar definitief vastgesteld kan worden of het Duitse deel van de lijn uitgevoerd kan worden. Dit houdt in dat met werkzaamheden van het Nederlandse deel tot die tijd niet mag worden begonnen. Kunt u er voor zorgen dat Tennet en het Ministerie deze realiteit als uitgangspunt hanteren of dienen burgers hier zelf voor te zorgen?
2. Ontvankelijkheid Leven met de Aarde: wij bestrijden uw conclusie dat, haar beroep niet ontvankelijk te verklaren zou zijn, omdat de statutaire doelen van Leven met de Aarde te veelomvattend zouden zijn en daarom onvoldoende onderscheidend en omdat niet zou zijn gebleken dat in de werkzaamheden inmiddels een wijziging is opgetreden. In de eerste plaats is u niet precies bekend wat de werkzaamheden van de stichting zijn. Kennelijk neemt u de ongegronde conclusie van de minister gewoon over zonder zelf te onderzoeken. Verder reageert u in uw conclusie niet op de globale

omschrijving die we eerder gaven en u hebt verder niet gevraagd naar de werkzaamheden van de stichting, dus u mag de u bekende informatie over de werkzaamheden niet als argument gebruiken voor uw oordeel. In de tweede plaats hebt u niet aangegeven in welk opzicht de doelen te veelomvattend zouden zijn. Ik heb ter zitting toegelicht dat de samenhang van de sociale, economische, ecologische en spirituele aspecten van het leven overal tellen en in het onderhavige geval alle geschaad worden. Dat is door niemand ontkend, dus moeten wij er van uit kunnen gaan dat van onvoldoende onderscheid geen sprake is. Dat u toch zo oordeelt bevestigt de juistheid van onze reden eerder een voorlopige voorziening aan te vragen: het is absoluut nodig dat onze maatschappij andere paradigma's opstelt voor de ordening van de samenleving. Helaas wilde u niet op deze voorlopige voorziening ingaan. Naar nu blijkt, onterecht. Het feit dat, ondanks onze meerdere brieven en stukken die het tegengestelde tonen, u herhaalt dat het MER voldoende is om de aanwezige waarden in beeld te brengen en u geen aandacht hebt voor de alom bekende drastische achteruitgang van natuurwaarden, de vruchtbaarheid van de intensieve landbouwgebieden en de bijbehorende biodiversiteit – en dus van onze levensvoorwaardenvoorzienende systemen – is diep triest en geeft weer aan dat onze wetten niet deugen. U hebt in meerdere processen in het verleden de overheid geadviseerd betere wetten en regels te ontwikkelen, maar over de tekorten van het MER-systeem zegt u niets. Dat vinden wij zeer bedenkelijk voor een in naam onafhankelijk instituut als het uwe.

3. Nut en noodzaak: bij punt 6 over de volgens appellanten voldoende aanwezigheid van hoogspanningsverbindingen tussen Nederland en Duitsland die zo nodig aangepast kunnen worden, noemt u ten onrechte niet de Stichting Behoud Kemnade en Waalse Water. Wij hebben in brieven aan u en ter zitting de term “exclusieve contracten” genoemd, waarmee via bestaande verbindingen van 110 en 150 KV een nog veel grotere interconnectiviteit mogelijk is dan via alleen DW380. Zowel NMA als de huidige ACM hebben de mogelijkheden onderzocht en concluderen hetzelfde. U noemt hierover alleen het deskundigenbericht (blz 18) en laat onze opmerking eenvoudig buiten beschouwing, die ter zitting niet is ontkracht. De opmerking die u daarna plaatst over de beperktere vergroting is niet aangetoond en zeker niet noodzakelijkerwijs juist. Dat zo een minder goede spreiding van de buitenlandverbindingen zou ontstaan is evenmin aangetoond en hoogst onwaarschijnlijk, omdat het dan een groter aantal kleinere verbindingen zou betreffen die een juist betere spreiding mogelijk kunnen maken. Juist door het ontbreken van onderbouwing is de juistheid van het standpunt van de ministers twijfelachtig. Het toekennen van PCI-status zegt niets over de noodzaak de interconnectiviteit via DW380 te vergroten omdat op het moment van toekennen de 110- en 150 KV-verbindingen niet meer werden gebruikt. U zegt vervolgens dat het belang van een gedegen hoofdnetwerk is benadrukt in SEVIII en in het Structuurschema Infrastructuur en ruimte. Wij hebben ter zitting en eerder aangevoerd dat de capaciteit van ons net ongeveer 170% bedraagt van de maximale piekbelasting, dus de gedegenheid van het netwerk voor voldoende electriciteitsproductie en –transport staat buiten kijf. U bespreekt deze gegevens niet. U ziet vervolgens in wat in beroep is aangevoerd geen aanleiding eraan te twijfelen dat die aspecten (eventueel structureel tekort aan electriciteitsproductie, toename of afname van de vraag naar electriciteit of knelpunten in het lokale electriciteitsnetwerk) niet van beslissende invloed zijn geweest op de besluitvorming door de minister. Conclusie: u twijfelt er niet aan dat deze overwegingen niet door de ministers beslissend zijn meegewogen. Anders gezegd: u bent overtuigd dat de ministers de aspecten van electriciteitsproductie en toe- of afname van de vraag en knelpunten in

het lokale netwerk (netcapaciteit) niet van beslissende invloed hebben laten zijn bij het inpassingsbesluit. Dat klopt volgens ons precies: de werkelijke situatie, die geen extra versterking van het net nodig maakt, speelt voor het ministerie geen rol van belang.

Daar we weten dat:

- aanzienlijke energiebesparing heel goed mogelijk is,
- vele projecten voor hernieuwbare energie zullen zorgen voor een lagere netlast (vele plaatsen, neem Doetinchem, willen in 2030 energieneutraal zijn),
- de klimaatcrisis een actieve houding van de overheid eist,

is het onbegrijpelijk dat de minister het net (lees interconnectiviteit) wil versterken en is het onverantwoord aan dit project toch € 200 miljoen publiek geld te besteden.

Men wil kennelijk – ondanks de financiële en energie- en klimaatcrisis, een flink kapitaal publiek geld besteden met bedenkelijk motieven. Zo gaan burgers denken: de minister wil ook een graantje meepikken, onze liberale overheid denkt aan de markt te kunnen verdienen en de energielobby moet bevoordeeld worden, steenkool uit Bolivia is lekker goedkoop, dus we stoken er – ondanks Parijs – maar lustig op los. Het zal korte-termijn denken worden, als blijkt dat onze “grote jongens” straks buiten spel gezet worden als kleinere en grotere zonne- en windenergieprojecten een heleboel kleine markten gaan vormen, waar individuele burgers en bedrijven geen DWE of Nuon meer nodig hebben.

Het is zeer ernstig dat u met onze beperkte wetgeving geen integraal beleid kunt afdwingen ten gunste van rechtvaardigheid en verantwoord samenleven met de aarde.

Wij hopen van harte dat wij met u een gedachtewisseling kunnen hebben.

Hoogachtend,

Namens de Stichting Leven met de Aarde

Lies en Bart Visscher